Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. gegužės 13 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Teisingumo Teismo sprendimas, kuriame konstatuojamas įsipareigojimų neįvykdymas — Neįvykdymas — SESV 260 straipsnis — Valstybės pagalba — Susigrąžinimas — Neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos schema — Individuali pagalba, suteikta pagal šią schemą — Piniginė sankcija“

Byloje C-184/11

dėl 2011 m. balandžio 18 d. pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

**Europos Komisija**, atstovaujama C. Urraca Caviedes ir B. Stromsky, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

**Ispanijos Karalystę**, atstovaujamą N. Díaz Abad,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, L. Bay Larsen (pranešėjas), E. Juhász, A. Borg Barthet ir C. G. Fernlund, teisėjai A. Rosas, A. Prechal, E. Jarašiūnas ir C. Vajda,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. rugsėjo 10 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2014 m. sausio 23 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: ispanų.

**Sprendimą**

1 Ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo:

— konstatuoti, kad, nepriėmusi visų būtinų priemonių įvykdyti Sprendimui *Komisija / Ispanija* (C-485/03–C-490/03, EU:C:2006:777) dėl Ispanijos Karalystės įsipareigojimų neįvykdymo pagal 2001 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą 2002/820/EB dėl valstybės pagalbos schemos, Ispanijai suteikus Alavos provincijos įmonėms 45 % investicijų sumos dydžio mokesčių kreditą (OL L 296, 2002, p. 1), 2001 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą 2002/892/EB dėl valstybės pagalbos schemos, Ispanijai suteikus pagalbą kai kurioms naujai įsteigtoms įmonėms Alavos provincijoje (OL L 314, 2002, p. 1), 2001 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą 2003/27/EB dėl valstybės pagalbos schemos, Ispanijai suteikus Biskajos provincijos įmonėms 45 % investicijų sumos dydžio mokesčių kreditą (OL L 17, 2003, p. 1), 2001 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą 2002/806/EB dėl valstybės pagalbos schemos, Ispanijai suteikus pagalbą kai kurioms naujai įsteigtoms Biskajos provincijos įmonėms (OL L 279, 2002, p. 35), 2001 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą 2002/894/EB dėl valstybės pagalbos schemos, Ispanijai suteikus Gipuskoa provincijos įmonėms 45 % investicijų sumos dydžio mokesčių kreditą (OL L 314, 2002, p. 26), ir 2001 m. liepos 11 d. Komisijos sprendimą 2002/540/EB dėl valstybės pagalbos schemos, Ispanijai suteikus pagalbą kai kurioms naujai įsteigtoms Gipuskoa provincijos įmonėms (OL L 174, 2002, p. 31) (toliau – ginčijami sprendimai), Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šiuos sprendimus ir SESV 260 straipsnio 1 dalį;

— priteisti iš Ispanijos Karalystės sumokėti Komisijai 236 044,80 euro periodinę baudą už kiekvieną pavėluotą Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) vykdymo dieną nuo sprendimo priėmimo šioje byloje dienos iki Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) visiško įvykdymo dienos;

— priteisti iš Ispanijos Karalystės sumokėti Komisijai vienkartinę sumą, gautą 25 817,40 euro sumą už dieną padauginus iš pažeidimo trukmės dienų, skaičiuojamų nuo Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) paskelbimo iki sprendimo šioje byloje priėmimo ar iki dienos, kai ši valstybė narė nutrauks pažeidimą, ir

— priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

## Ginčo aplinkybės

2 2011 m. liepos 11 d. Komisija priėmė ginčijamus sprendimus, kurių kiekvieno 1 straipsnyje numatyta:

— Sprendimas 2002/820:

„Neteisėtai, pažeidžiant [EB] 88 straipsnio 3 dalį, 1994 m. gruodžio 20 d. Provincijos įstatymu Nr. 22/1994, 1995 m. gruodžio 20 d. Provincijos įstatymo Nr. 33/1995 penkta papildoma nuostata, 1996 m. gruodžio 18 d. Provincijos įstatymo Nr. 31/1996 septinta papildoma nuostata, kurios iš dalies pakeistos 1996 m. liepos 5 d. Provincijos įstatymo Nr. 24/1996 dėl pelno mokesčio nukrypti leidžiančios nuostatos 2.11 punktu, 1997 m. gruodžio 19 d. Provincijos įstatymo Nr. 33/1997 vienuolikta papildoma nuostata, 1998 m. gruodžio 17 d. Provincijos įstatymo Nr. 36/1998 septinta papildoma nuostata Ispanijos Alavos provincijoje suteikta valstybės pagalba 45 % investicijų sumos dydžio mokesčių kredito forma yra nesuderinama su bendrąja rinka“;

— Sprendimas 2002/892:

„Neteisėtai, pažeidžiant [EB] 88 straipsnio 3 dalį, 1996 m. liepos 5 d. Provincijos įstatymo Nr. 24/1996 26 straipsniu Ispanijos Alavos provincijoje suteikta valstybės pagalba apmokestinamosios bazės sumažinimo forma yra nesuderinama su bendrąja rinka“;

— Sprendimas 2003/27:

„Neteisėtai, pažeidžiant [EB] 88 straipsnio 3 dalį, 1996 m. gruodžio 26 d. Provincijos įstatymo Nr. 7/1996 ketvirta papildoma nuostata, kurios galiojimas pratęstas neapibrėžtam terminui 1998 m. balandžio 2 d. Provincijos įstatymo Nr. 4/1998 antra papildoma nuostata, Ispanijos Biskajos provincijoje suteikta valstybės pagalba 45 % investicijų sumos dydžio mokesčių kredito forma yra nesuderinama su bendrąja rinka“;

— Sprendimas 2002/806:

„Neteisėtai, pažeidžiant [EB] 88 straipsnio 3 dalį, 1996 m. birželio 26 d. Provincijos įstatymo Nr. 3/1996 26 straipsniu Ispanijos Biskajos provincijoje suteikta valstybės pagalba apmokestinamosios bazės sumažinimo forma yra nesuderinama su bendrąja rinka“;

— Sprendimas 2002/894:

„Neteisėtai, pažeidžiant [EB] 88 straipsnio 3 dalį, 1997 m. gruodžio 22 d. Provincijos įstatymo Nr. 7/1997 dešimta papildoma nuostata Ispanijos Gipuskoa provincijoje suteikta valstybės pagalba 45 % investicijų sumos dydžio mokesčių kredito forma yra nesuderinama su bendrąja rinka“;

— Sprendimas 2002/540:

„Neteisėtai, pažeidžiant [EB] 88 straipsnio 3 dalį, 1996 m. liepos 4 d. Provincijos įstatymo Nr. 7/1996 26 straipsniu Ispanijos Gipuskoa provincijoje suteikta valstybės pagalba apmokestinamosios bazės sumažinimo forma yra nesuderinama su bendrąja rinka“.

3 Visų ginčijamų sprendimų 2 straipsniu reikalaujama, kad Ispanijos Karalystė panaikintų nagrinėjamą pagalbos schemą, nes ji toliau sukelia pasekmių.

4 Visų šių sprendimų 3 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Ispanija imasi visų būtinų priemonių 1 straipsnyje nurodytai pagalbai, kuri jau buvo neteisėtai suteikta, iš jos gavėjų susigrąžinti.

<...>

2. Pagalbos išieškojimas turi būti pradėtas nedelsiant pagal nacionalinės teisės procedūras su sąlyga, kad jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai vykdyti šį sprendimą. Į pagalbą, kurią reikia išieškoti, įeina palūkanos, skaičiuojamos nuo datos, kai pagalba buvo suteikta gavėjams, iki jos išieškojimo. Palūkanos apskaičiuojamos remiantis referenciniu rodikliu, naudojamu subsidijos atitikmeniui apskaičiuoti, kai kalbama apie regionams skirtą pagalbą.“

5 Visų šių sprendimų 4 straipsnyje nustatyta:

„Ispanija per du mėnesius nuo šio sprendimo paskelbimo praneša Komisijai apie priemones, kurių ėmėsi, kad įvykdytų šį sprendimą.“

## Sprendimas *Komisija / Ispanija*

6 2003 m. lapkričio 19 d. Komisija pareiškė Ispanijos Karalystei šešis ieškinius dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal EB 88 straipsnio 2 dalį, kuriais ji pirmiausia prašė konstatuoti, kad ši valstybė narė per nustatytą terminą nesiėmė būtinų priemonių visų ginčijamų sprendimų 2 ir 3 straipsnių nuostatoms įvykdyti.

7 2006 m. gruodžio 14 d. priimtame Sprendime *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) Teisingumo Teismas nusprendė, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų priimti būtinas priemones minėtiems 2 ir 3 straipsniams įvykdyti.

## Ikiteisminė procedūra

8 2006 m. gruodžio 21 d. ir 2007 m. kovo 7 d. laiškais Komisija paprašė Ispanijos Karalystės pateikti informaciją apie priimtas Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) įvykdymo priemones.

9 2007 m. liepos 11 d. oficialiu pranešimu Komisija pradėjo EB 228 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą ir pabrėžė, kad ji negavo informacijos apie Ispanijos Karalystės priimtas priemones šiam sprendimui įvykdyti.

10 Atsakydama į šį oficialų pranešimą Ispanijos Karalystė 2007 m. rugsėjo 11 d. Komisijai pateikė informaciją apie minėtame sprendime nagrinėjamų valstybės pagalbos schemų (toliau – nagrinėjamos pagalbos schemos) gavėjus, sumas, susigrąžintinas siekiant įvykdyti šį sprendimą, ir priemones, priimtas siekiant jas susigrąžinti.

11 Ispanijos Karalystės prašymu 2007 m. spalio 3 d. surengtas susirinkimas su Komisijos tarnybomis, siekiant nustatyti metodus, kuriuos reikėjo taikyti nustatant sumas, kurios turėjo būti susigrąžintos. Paskui Ispanijos Karalystė ir Komisija keitėsi įvairiais laiškais dėl ginčijamų sprendimų įvykdymo ir vykdant taikomų metodų.

12 2008 m. birželio 27 d. Komisija pateikė Ispanijos Karalystei 2008 m. birželio 26 d. pasirašytą pagrįstą nuomonę pagal EB 228 straipsnio 2 dalį, kurioje teigė, kad ši valstybė narė nepriėmė visų būtinų priemonių Sprendimui *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) įvykdyti. Šioje pagrįstoje nuomonėje Komisija, be kita ko, nurodė tai, kad susigrąžinta tik pagal nagrinėjamas pagalbos schemas suteiktos pagalbos (toliau – nagrinėjama neteisėta pagalba) dalis ir kad Komisijos gauta informacija neleido identifikuoti visų nagrinėjimų pagalbos schemų gavėjų ir nustatyti, kaip Ispanijos institucijos priėjo prie išvados, kad dalis nagrinėjamos neteisėtos pagalbos neturi būti susigrąžinta. Be to, Komisija paragino Ispanijos Karalystę imtis būtinų priemonių šiam sprendimui įvykdyti, kad būtų atsižvelgta į šią pagrįstą nuomonę per du mėnesius nuo jos gavimo.

13 2008 m. rugpjūčio 28 d. laišku Ispanijos institucijos atsakė į pagrįstą nuomonę ir nurodė manančios, kad Komisija neatsižvelgė į visą anksčiau pateiktą informaciją, taip pat pateikė paaiškinimų dėl metodo, taikyto nustatant nagrinėjamos neteisėtos pagalbos, kuri turėjo būti susigrąžinta, sumą.

14 Tada buvo surengti dar du Ispanijos institucijų ir Komisijos susirinkimai ir apsikeista įvairiais laiškais, siekiant nustatyti priemones, kurių Ispanijos Karalystė turėjo imtis siekdama įvykdyti Sprendimą *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777).

15 Šiomis aplinkybėmis Komisija 2011 m. balandžio 18 d. nusprendė pareikšti šį ieškinį.

**Pokyčiai vykstant šiai procedūrai**

16 Ispanijos Karalystei pateikus įvairių pranešimų, informacijos ir dokumentų dėl nagrinėjamos neteisėtos pagalbos, 2013 m. spalio 30 d. Komisija konstatavo, kad ši valstybė narė įvykdė įsipareigojimus pagal Sprendimą *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777).

17 Todėl Komisija mano, kad Ispanijos Karalystė nebeturi mokėti periodinės baudos. Tačiau ji palaiko savo prašymą įpareigoti Ispanijos Karalystę sumokėti vienkartinę sumą.

**Dėl ieškinio priimtinumo**

*Šalių argumentai*

18 Ispanijos Karalystė teigia, kad Komisijos ieškinį reikia atmesti, nes jame nenurodytos nesusigrąžintos neteisėtos pagalbos sumos, atitinkančios kiekvieną įsipareigojimų neįvykdymą, kiekvieną ginčijamą sprendimą ir kiekvieną nagrinėjamos pagalbos schemos gavėją.

19 Komisija mano, kad jos ieškinyje yra pakankamai nuorodų apie sumas, kurias lieka išieškoti, ir kad Ispanijos Karalystė gali lengvai apskaičiuoti su kiekvienu ginčijamu sprendimu susijusias sumas.

*Teisingumo Teismo vertinimas*

20 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir Komisijos ieškinio pateikimo momentu galiojusios redakcijos Teisingumo Teismo procedūros reglamento 38 straipsnio 1 dalį Komisija visuose ieškiniuose, pateiktuose pagal SESV 260 straipsnį, privalo nurodyti konkrečius kaltinimus, dėl kurių Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, ir bent trumpai išdėstyti teisines ir faktines aplinkybes, kuriomis grindžiami tie kaltinimai (pagal analogiją žr. Sprendimo *Komisija / Danija*, C-52/90, EU:C:1992:151, 17 punktą ir Sprendimo *Komisija / Lenkija*, C-281/11, EU:C:2013:855, 53 punktą).

21 Šiuo aspektu reikia konstatuoti, kad iš Komisijos ieškinyje pateiktų motyvų ir reikalavimų aiškiai matyti, kad ji kaltina Ispanijos Karalystę nepriėmus Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) vykdymo priemonių, nes ši nesusigrąžino didelės nagrinėjamos neteisėtos pagalbos dalies.

22 Dėl ieškinyje nesančios tikslios nuorodos apie nesusigrąžintos pagalbos sumų dalis reikia priminti, kad kai nagrinėjamas sprendimų dėl pagalbos schemų vykdymas, susijusios valstybės narės institucijos, siekdamos susigrąžinti pagalbą, turi išnagrinėti kiekvienos konkrečios įmonės individualią situaciją (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. / Komisija*, C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P, EU:C:2011:368, 63, 64 ir 121 punktus ir Sprendimo *Komisija / Italija*, C-613/11, EU:C:2013:192, 40 punktą), nes šios institucijos turi daugiau galimybių nustatyti tikslią grąžintiną sumą (Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-441/06, EU:C:2007:616, 39 punktas). Iš to matyti, kad per neteisėtos pagalbos susigrąžinimo procedūrą Komisija gali tik primygtinai reikalauti laikytis pareigos susigrąžinti nagrinėjamos pagalbos sumas ir palikti nacionalinėms institucijoms užduotį apskaičiuoti tikslias grąžintinas sumas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-369/07, EU:C:2009:428, 49 punktą).

23 Šiomis aplinkybėmis reikalavimas, kad ieškinys būtų tikslus ir nuoseklus, nereiškia, kad Komisija ieškinyje dėl įsipareigojimų neįvykdymo dėl to, kad nepriimtos teismo sprendimo, kuriame konstatuotas valstybės narės pareigos susigrąžinti neteisėtą pagalbą neįvykdymas, vykdymo priemonės, turi nurodyti tikslią pagalbos sumą, kuri turi būti susigrąžinta taikant konkretų sprendimą arba *a fortiori* iš kiekvieno gavėjo pagal neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka pripažintos pagalbos schemą.

24 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti Ispanijos Karalystės pateiktą prieštaravimą dėl priimtinumo.

## Dėl įsipareigojimų neįvykdymo

*Šalių argumentai*

25 Komisija teigia, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal ginčijamus sprendimus ir Sprendimą *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777), nes nesusigrąžino visos nagrinėjamos neteisėtos pagalbos.

26 Komisija pirmiausia nurodo, kad Ispanijos institucijų argumentai dėl šios pagalbos nesusigrąžintos dalies, susiję su pagalbos suderinamumu su vidaus rinka, 100 000 eurų atskaitos taikymu pagal taisykles dėl *de minimis* pagalbos ir atsižvelgimu į mokesčių atskaitas atgaline data, yra nepagrįsti ir nepakankamai įrodyti. Komisija taip pat tvirtina, kad tam tikri Ispanijos institucijų pateikti mokėjimo reikalavimai nebuvo įvykdyti.

27 Iš to ji daro išvadą, kad jos ieškinio pareiškimo momentu dar nesusigrąžintos sumos sudaro maždaug 87 % visos susigrąžintinos nagrinėjamos neteisėtos pagalbos.

28 Ispanijos Karalystė ginčija bendrą Komisijos atliktą įvertinimą ir mano, kad nagrinėjama neteisėta pagalba, kuriai taikoma susigrąžinimo pareiga, buvo susigrąžinta.

29 Ši valstybė narė, be kita ko, tvirtina, kad šios individualios pagalbos suderinamumas su vidaus rinka neturi būti vertinamas remiantis Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėmis (OL C 74, 1998, p. 9; 2004 m. leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 226) ir kad bet kuriuo atveju ši pagalba atitinka šiose gairėse numatytą skatinamojo poveikio sąlygą arba kituose specialiuose teisės aktuose numatytas sąlygas.

30 Be to, ji teigia, kad Komisijos komunikate dėl *de minimis* pagalbos (OL C 68, 1996, p. 9) valstybėms narėms leidžiama nesusigrąžinti gavėjams pagal nagrinėjamą pagalbos schemą suteiktos sumos, nustatytos šiame komunikate, kuri neviršija 100 000 eurų už kiekvieną trejų metų laikotarpį.

31 Be to, Ispanijos Karalystė teigia, kad ji turi galėti šių pagalbos schemų gavėjams atgaline data suteikti nacionalinėje teisėje numatytas mokesčių atskaitas, kurios jiems nebuvo pritaikytos dėl to, kad jie pasinaudojo nagrinėjama neteisėta pagalba.

32 Ši valstybė narė taip pat nepritarė Komisijos teiginiams dėl mokėjimo reikalavimų neįvykdymo ir ginčija palūkanas, apskaičiuotas remiantis Komisijos pasiūlytu sudėtiniu pagrindu.

*Teisingumo Teismo vertinimas*

33 Siekiant nustatyti, ar Ispanijos Karalystė priėmė visas būtinas priemones Sprendimui *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) įvykdyti, reikia patikrinti, ar pagalbą gavusios įmonės grąžino nagrinėjamos pagalbos sumas.

34 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką dėl EB 228 straipsnio 2 dalies data, kuria reikia remtis vertinant nurodomą įsipareigojimų neįvykdymą pagal šią nuostatą, yra pagal šią nuostatą priimtoje pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga (žr. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-304/02, EU:C:2005:444, 30 punktą ir Sprendimo *Komisija / Graikija*, EU:C:2009:428, 43 punktą).

35 Kadangi ESV sutartimi panaikintas procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 206 straipsnio 2 dalį etapas, susijęs su pagrįstos nuomonės priėmimu, data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį, yra pagal šią nuostatą pateiktame oficialiame pranešime nustatyto termino pabaiga (Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-610/10, EU:C:2012:781, 67 punktas ir Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, C-576/11, EU:C:2013:773, 29 punktas).

36 Tačiau kai procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo pradėta remiantis EB 228 straipsnio 2 dalimi ir pagrįsta nuomonė buvo priimta prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, t. y. iki 2009 m. gruodžio 1 d., data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą, yra pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-533/11, EU:C:2013:659, 32 punktą).

37 Iš to matyti, jog kadangi šioje byloje Komisija priėmė pagrįstą nuomonę 2008 m. birželio 26 d., data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą, yra šioje pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga, t. y. 2008 m. rugpjūčio 27 d.

38 Taigi aišku, kad šią dieną nagrinėjama neteisėta pagalba, kuri turi būti susigrąžinta, Ispanijos institucijų nebuvo susigrąžinta visiškai.

39 Nors Ispanijos Karalystė pateikia įvairių argumentų dėl nagrinėjamos neteisėtos pagalbos sumos, kuri turi būti susigrąžinta arba kuri buvo realiai susigrąžinta, iš rašytinės informacijos, pateiktos atsakant į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus, ir paaiškinimų, pateiktų per teismo posėdį, matyti, kad Ispanijos Karalystė pripažino, jog net preziumuojant, kad visi šie argumentai yra priimtini ir pagrįsti, didelė pagalbos dalis, kuri turėjo būti susigrąžinta vykdant Sprendimą *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777), nebuvo susigrąžinta iki Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos.

40 Taigi Ispanijos Karalystė negali pagrįstai teigti, kad per šį terminą ji ėmėsi visų būtinų priemonių nagrinėjamos neteisėtos pagalbos susigrąžinimo procedūrai tinkamai vykdyti.

41 Todėl reikia konstatuoti, kad, iki tos dienos, kai baigėsi Komisijos 2008 m. birželio 26 d. priimtoje pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas, nesiėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) įvykdyti, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį.

**Dėl piniginių sankcijų**

*Dėl prašymo individualizuoti kiekvieno ginčijamo sprendimo neįvykdymo lygį*

Šalių argumentai

42 Ispanijos Karalystė teigia, kad Teisingumo Teismas kiekvieno ginčijamo sprendimo atveju turėjo nurodyti dar nesusigrąžintas sumas, nes ši valstybė narė pagal savo vidaus teisę privalo pritaikyti Teisingumo Teismo nevalstybiniams subjektams, atsakingiems už Sąjungos teisės pažeidimą, paskirtas sankcijas.

Teisingumo Teismo vertinimas

43 Šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad centrinės ir regiono valdžios pasidalijimas valstybėje negali turėti įtakos taikant SESV 260 straipsnį, nes tik suinteresuotoji valstybė narė Europos Sąjungoje atsako už įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę laikymąsi (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, EU:C:2012:781, 132 punktą).

44 Iš to matyti, kad Teisingumo Teismo atliekamas įsipareigojimų neįvykdymo konstatavimas taikant SESV 260 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą negali priklausyti nuo suinteresuotosios valstybės narės vidaus organizacijos ypatumų.

45 Be to, iš šio sprendimo 22 punkte pateiktų svarstymų matyti, kad Ispanijos Karalystė turi patikrinti kiekvienos aptariamos įmonės individualią situaciją ir apskaičiuoti tikslią pagalbos, kuri turėjo būti veiksmingai susigrąžinta taikant ginčijamus sprendimus, sumą atsižvelgdama į šiuose sprendimuose pateiktas nuorodas.

46 Taigi šis Ispanijos Karalystės prašymas turi būti atmestas.

*Dėl vienkartinės sumos*

Šalių argumentai

47 Komisija mano, kad visos teisinės ir faktinės konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo aplinkybės rodo, kad siekiant veiksmingai užkirsti kelią pakartotiniams analogiškiems Sąjungos teisės pažeidimams reikia priimti atgrasomąją priemonę, kaip antai įpareigojimą sumokėti vienkartinę sumą.

48 Remdamasi savo 2005 m. gruodžio 13 d. Komunikatu „EB 228 straipsnio įgyvendinimas“ (SEC(2005) 1658) (OL C 126, 2007, p. 12), atnaujintu 2010 m. liepos 20 d. Komunikatu „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 260 straipsnio taikymas – Duomenų, naudojamų apskaičiuojant vienkartines sumas ir baudas, kurias Komisija siūlo taikyti Teisingumo Teismui vykdant pažeidimo tyrimo procedūrą, atnaujinimas“ (SEC(2010) 923/3), Komisija siūlo, kad šios vienkartinės sumos dydis būtų apskaičiuotas nustatant, visų pirma, sumą už kiekvieną dieną, gautą bazinę vienkartinę sumą padauginus iš pažeidimo sunkumo koeficiento ir veiksnio „n“, kuriuo atsižvelgiama į valstybės narės pažeidėjos mokumą ir balsų, kuriuos ji turi Europos Sąjungos Taryboje, skaičių. Antra, ši suma už kiekvieną dieną turėtų būti padauginta iš įsipareigojimų nevykdymo dienų, kad būtų gauta visa vienkartinė suma.

49 Dėl pažeidimo trukmės Komisija mano, kad konstatuotas įsipareigojimų nevykdymas truko 2 500 dienų, skaičiuojant nuo Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) paskelbimo dienos. Ši trukmė susijusi su Ispanijos Karalystės siekiu uždelsti susigrąžinti nagrinėjamą neteisėtą pagalbą, kuri pranešė Komisijai apie tam tikrus sunkumus tik po to, kai buvo išsiųsta pagrįsta nuomonė, t. y. praėjus daugiau kaip aštuoneriems metams po ginčijamų sprendimų priėmimo.

50 Dėl pažeidimo sunkumo ši institucija primena, kad SESV nuostatos valstybės pagalbos srityje yra esminės. Ji taip pat pabrėžia, kad daugiau kaip 100 įmonių gavo pagalbą pagal nagrinėjamos pagalbos schemą ir kad konstatuoto pažeidimo sunkumą nurodo nesusigrąžintos pagalbos suma, kuri yra 569 041 135,75 euro, t. y. 87 % visos susigrąžintinos sumos. Be to, ji nurodo, kad tai yra ne pirmas atvejis, kai Ispanijos Karalystė neįvykdo įsipareigojimų iškart ir veiksmingai susigrąžinti neteisėtą ir su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą.

51 Atsižvelgdama į šiuos duomenis, Komisija mano, kad vienkartinė 64 543 500 eurų suma atitinka aplinkybes ir yra proporcinga nagrinėjamam įsipareigojimų neįvykdymui ir aptariamos valstybės narės mokumui. Ši suma gauta 25 817,40 euro sumą už kiekvieną dieną, kuri gauta 210 eurų bazinę vienkartinę sumą už kiekvieną dieną padauginus iš pažeidimo sunkumo koeficiento 9, taikant skalę nuo 1 iki 20, ir 13,66 veiksnio „n“, padauginus iš pažeidimo vykdymo dienų skaičiaus – 2 500.

52 Ispanijos Karalystė pirmiausia nurodo, kad Teisingumo Teismas neturi taikyti Komisijos naudojamų metodų, kurie nustatyti šio sprendimo 48 punkte minimame komunikate.

53 Paskui ji pabrėžia, kad delsimas susigrąžinti tam tikras sumas susijęs ne su Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) nevykdymu, o su skirtingais pagalbos susigrąžinimo procedūroje taikomais kriterijais, už kurių buvimą iš dalies atsakinga Komisija.

54 Be to, Ispanijos Karalystė ginčija pažeidimo sunkumą ir tvirtina, kad šioje byloje Komisija pirmą kartą pasinaudojo savo kompetencija dėl finansinių priemonių valstybės pagalbos srityje, o tai sumažina šioje byloje tariamai pažeistų normų svarbą. Todėl pažeidimo sunkumo koeficientas turėtų būti 1.

55 Be to, Ispanijos Karalystė mano, kad reikia atsižvelgti į aplinkybę, kad nagrinėjamas pažeidimas susijęs tik su regionu, kuris turi didelę autonomiją ir kuriame sukuriama 6,24 % Ispanijos bendrojo vidaus produkto (BVP), nustatant 13 eurų vienkartinę sumą. Dėl šio ypatumo sumažėja įsipareigojimų neįvykdymo sunkumas, nes jis apriboja įsipareigojimų neįvykdymo pasekmes bendriesiems ir privatiems interesams.

56 Galiausiai Ispanijos Karalystė teigia, kad aplinkybė, jog Teisingumo Teismas dviejose kitose bylose konstatavo, kad ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal valstybės pagalbos normas, yra nereikšminga.

57 Iš šios informacijos matyti, kad suma už kiekvieną dieną, kuria remiamasi vienkartinei sumai apskaičiuoti, turi būti apribota 177,58 euro.

Teisingumo Teismo vertinimas

58 Pirmiausia reikia priminti, kad Teisingumo Teismas turi kiekvienoje byloje, atsižvelgdamas į jo nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, kaip jis mano, reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį, nustatyti tinkamas pinigines sankcijas, kaip antai įpareigojimą sumokėti vienkartinę sumą, kad, be kita ko, būtų užkirstas kelias pakartoti panašius Sąjungos teisės pažeidimus (Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-121/07, EU:C:2008:695, 59 punktas ir Sprendimo *Komisija / Airija*, C-279/11, EU:C:2012:834, 66 punktas)

59 Įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą iš esmės grindžiamas suinteresuotosios valstybės narės pareigų nevykdymo padarinių privatiems ir viešiesiems interesams vertinimu, ypač kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką paskelbus pirmą sprendimą, kuriame pripažintas šis nevykdymas (Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, EU:C:2008:695, 58 punktas ir Sprendimo *Komisija / Čekijos Respublika*, C-241/11, EU:C:2013:423, 40 punktas).

60 Įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą ir šios sumos galimo dydžio nustatymas kiekvienu atskiru atveju turi priklausyti nuo visų svarbių veiksnių, susijusių ir su konstatuoto pažeidimo ypatybėmis, ir su suinteresuotosios valstybės narės, prieš kurią pradėta procedūra pagal SESV 260 straipsnį, elgesiu. Šia nuostata Teisingumo Teismui suteikta didelė diskrecija sprendžiant, ar reikia skirti tokią sankciją, ir prireikus nustatant jos dydį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, EU:C:2012:781, 141 punktą ir Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, EU:C:2013:773, 58 ir 59 punktus).

61 Taigi Komisijos pasiūlymai negali įpareigoti Teisingumo Teismo ir tėra naudinga gairė. Be to, gairės, kokios numatomos Komisijos komunikatuose, ne įpareigoja Teisingumo Teismą, bet prisideda prie šios institucijos veiksmų skaidrumo, nuspėjamumo ir teisinio saugumo užtikrinimo (Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-70/06, EU:C:2008:3, 34 punktas ir Sprendimo *Komisija / Graikija*, EU:C:2009:428, 112 punktas).

62 Šioje byloje Teisingumo Teismas mano, kad reikia atsižvelgti į toliau nurodytas aplinkybes, kad būtų priimtas sprendimas dėl Komisijos pareikšto reikalavimo įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą.

63 Visų pirma, dėl konstatuoto įsipareigojimų nevykdymo trukmės neginčijama, kad nagrinėjamos neteisėtos pagalbos susigrąžinimo procedūra truko daugiau kaip penkerius metus po Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) paskelbimo.

64 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką suinteresuotoji valstybė narė turi veiksmingai susigrąžinti sumokėtas sumas, nes pavėluotas susigrąžinimas pasibaigus nustatytam terminui neatitinka EB sutarties reikalavimų (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-496/09, EU:C:2011:740, 86 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

65 Šiuo klausimu svarbu nurodyti, kad į Ispanijos Karalystės pateiktą argumentą, kad vėlavimas, konstatuotas dėl Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) vykdymo, gali būti pateisinamas požiūriu, kuris skiriasi nuo Komisijos požiūrio ir kuris atsirado dėl precedento nebuvimo, negali būti atsižvelgiama.

66 Nors šiai valstybei per nagrinėjamos neteisėtos pagalbos susigrąžinimo procedūrą iškilusios tam tikros problemos yra naujos, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką valstybė narė, kuri per Komisijos sprendimo dėl valstybės pagalbos vykdymo procedūrą susiduria su nenumatytais ir negalimais numatyti sunkumais arba sužino apie Komisijos nenumatytas pasekmes, turi pateikti šias problemas vertinti Komisijai ir pasiūlyti atitinkamus nagrinėjimo sprendimo pakeitimus (Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-354/10, EU:C:2012:109, 70 punktas ir Sprendimo *Komisija / Italija*, C-411/12, EU:C:2013:832, 38 punktas).

67 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad Ispanijos institucijos nesusiekė su Komisija iki tol, kol gavo oficialų pranešimą, ir pradėjo teikti šiai institucijai išsamią informaciją apie iškilusias problemas tik praėjus dvejiems metams po Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) paskelbimo.

68 Iš to matyti, kad įsipareigojimų neįvykdymas, kuriuo kaltinama Ispanijos Karalystė, tęsėsi ilgą laiką ir bet kuriuo atveju nebuvo susijęs su sunkumais susigrąžinti pagalbą, skirtą pagal schemas, pripažintas neteisėtomis ir nesuderinamomis su bendrąja rinka.

69 Antra, dėl pažeidimo sunkumo reikia priminti, kad EB sutarties nuostatos valstybės pagalbos srityje yra esminės (Sprendimo *Komisija / Graikija*, EU:C:2009:428, 118 punktas ir Sprendimo *Komisija / Ispanija*, EU:C:2012:781, 125 punktas).

70 Tiesą sakant, nuostatos, kuriomis pagrįsti ginčijami sprendimai ir Sprendimas *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777), įtvirtina vieną iš esminių Sąjungos užduočių, suteiktų Sąjungai pagal EB 2 straipsnį, t. y. bendros rinkos įkūrimą, ir pagal EB 3 straipsnio 1 dalies g punktą, pagal kurį Bendrijos veiklos sritims priklauso sistema, užtikrinanti, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Graikija*, EU:C:2009:428, 119 punktą).

71 Sąjungos nuostatų, kurios pažeidžiamos tokiu atveju, kaip nagrinėjamasis šioje byloje, svarba matyti, be kita ko, iš to, kad grąžinus neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka pripažintą pagalbą panaikinamas konkurencijos iškraipymas, atsiradęs dėl konkurencinio pranašumo, kurį nulėmė ši pagalba, ir to, kad dėl šio grąžinimo pagalbos gavėjas praranda pranašumą, kurį rinkoje turėjo, palyginti su konkurentais (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, EU:C:2012:781, 127 punktą).

72 Šiuo aspektu dėl aplinkybės, kuria rėmėsi Ispanijos Karalystė, kad ginčijami sprendimai yra pirmas atvejis, kai Komisija pasinaudojo savo kompetencija valstybės pagalbos, kiek tai susiję su įmonių tiesioginiais mokesčiais, kontrolės srityje, darant prielaidą, kad tai įrodyta, bet kuriuo atveju nesumažėja interesas susigrąžinti nagrinėjamą neteisėtą pagalbą po to, kai ginčijamuose sprendimuose buvo įvertintos schemos, pagal kurias ji skirta.

73 Šioje byloje nagrinėjama neteisėta pagalba, atsižvelgiant į jos didelę sumą ir ypač didelį jos gavėjų skaičių, nesvarbu, kokiame ūkio sektoriuje veiklą vykdo jos gavėjai, gali būti ypač žalinga konkurencijai (pagal analogiją žr. Sprendimo *Komisija / Italija*, EU:C:2011:740, 63 punktą).

74 Be to, nors šioje byloje labai skiriasi bylos šalių nuomonės dėl ginčijamų sprendimų įvykdymo laipsnio pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos dieną, net jeigu būtų priimtas atsakyme į Teisingumo Teismo klausimą Ispanijos Karalystės pateiktas argumentas, kad susigrąžintina suma Sprendimo *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777) paskelbimo dieną buvo 179,1 mln. eurų, o šio ieškinio pateikimo dieną – 91 mln. eurų, aišku, pirma, kad, vertinant absoliučiai, neteisėtos pagalbos suma, kuri turi būti susigrąžinta, yra didelė, kaip tai pripažino ši valstybė narė, ir, antra, kad daugiau nei pusė šios sumos nebuvo susigrąžinta šią nurodytą paskutinę dieną.

75 Trečia, svarbu nurodyti, kad dėl Ispanijos Karalystės jau priimti keli teismo sprendimai dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nes ji iškart realiai nesusigrąžino neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka pripažintos pagalbos.

76 Be Sprendime *Komisija / Ispanija* (EU:C:2006:777), dėl kurio neįvykdymo pradėta nagrinėjama byla, konstatuoto ginčijamų sprendimų neįvykdymo iškart ir veiksmingai, Teisingumo Teismas dar kelis kartus konstatavo, kad įsipareigojimai neįvykdyti, pavyzdžiui, sprendimuose *Komisija / Ispanija* (C-499/99, EU:C:2002:408), *Komisija / Ispanija* (C-404/00, EU:C:2003:373), *Komisija / Ispanija* (C-177/06, EU:C:2007:538) ir Sprendime *Komisija / Ispanija* (C-529/09, EU:C:2013:31).

77 Be to, Sprendime *Komisija / Ispanija* (EU:C:2012:781) Teisingumo Teismas konstatavo, kad Ispanijos Karalystė, nepriėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Ispanija* (EU:C:2002:408) įgyvendinti, neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 206 straipsnio 1 dalį.

78 Toks neteisėtų valstybės narės veiksmų konkrečioje Sąjungos veiklos srityje kartojimasis gali būti požymis, jog veiksmingai analogiškų Sąjungos teisės pažeidimų pasikartojimo prevencijai ateityje gali prireikti imtis atgrasomosios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę sumą (Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, EU:C:2008:695, 69 punktas ir Sprendimo *Komisija / Airija*, EU:C:2012:834, 70 punktas).

79 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas mano šiuo atveju esant pagrįsta Ispanijos Karalystę įpareigoti sumokėti vienkartinę baudą.

80 Dėl šios vienkartinės sumos dydžio, be šio sprendimo 63–78 punktuose pateiktų motyvų, reikia atsižvelgti į Ispanijos Karalystės mokumą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, EU:C:2012:781, 131 punktą).

81 Tačiau negalima pritarti Ispanijos Karalystės argumentui, kad vienkartinė suma turi būti sumažinta, nes pažeidimas susijęs tik su autonominiu regionu, o ne su visa jos teritorija.

82 Priešingai šios valstybės narėms teiginiams, ši aplinkybė negali sušvelninti įsipareigojimų neįvykdymo, kuris grindžiamas, kaip matyti iš šio sprendimo 69–73 punktuose išdėstytų svarstymų, konkurencijos iškraipymu, kurį sukėlė konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas, sunkumo, įvertinto atsižvelgiant į nagrinėjamos neteisėtos pagalbos dydį, jos gavėjų skaičių ir susijusių pagalbos schemų daugiasektoriškumą.

83 Remdamasis tuo, Teisingumo Teismas mano, kad į bylos aplinkybes bus tinkamai atsižvelgta nustačius 30 mln. eurų dydžio vienkartinę sumą, kurią turės sumokėti Ispanijos Karalystė.

84 Todėl iš Ispanijos Karalystės reikia priteisti sumokėti Komisijai į „Nuosavų Europos Sąjungos išteklių“ sąskaitą vienkartinę 30 mln. eurų sumą.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

85 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas, o Ispanijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Iki tos dienos, kai baigėsi Europos Komisijos 2008 m. birželio 26 d. priimtoje pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas, nesiėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Ispanija* (C-485/03 – C-490/03, EU:C:2006:777) įvykdyti, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį.**

2. **Priteisti iš Ispanijos Karalystės sumokėti Europos Komisijai į „Nuosavų Europos Sąjungos išteklių“ sąskaitą vienkartinę 30 mln. eurų sumą.**

3. **Priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.